

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1613/2019
10.02.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Надежда Миливојевић, адвокат из ..., против тужених ББ из ..., чији је пуномоћник Витомир Ћаловић, адвокат из ... и ВВ из ..., чији је пуномоћник Владимир Станојчић, адвокат из ..., ради утврђења ништавости и утврђења државине, одлучујући о ревизији туженог ББ изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 263/18 од 25.12.2018. године, у седници одржаној 10.02.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 263/18 од 25.12.2018. године у делу у ком је потврђена пресуда Вишег суда у Чачку П бр. 33/16 од 06.11.2017. године у односу на одлуку о захтеву за утврђење ништавости судског поравнања.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 263/18 од 25.12.2018. године и пресуда Вишег суда у Чачку П бр. 33/16 од 06.11.2017. године у односу на одлуку о захтеву за утврђење државине и у том делу предмет враћа првостепеном суду на поновни поступак.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Чачку П бр. 33/16 од 06.11.2017. године, ставом првим изреке утврђено је да је апсолутно ништаво и да не производи правно дејство поравнање закључено пред Основним судом у Чачку у предмету Р1 8267/10 од 05.07.2010. године између предлагача ББ из ... и противника предлагача ВВ из ... и то у делу изреке под тачком један која се односи на располагање објектом број 1 постојећем на к.п. ... КО ..., ЛН ... КО ..., улица ..., који објекат има површину од 51 м² и дозиданог дела уз тај објекат. Ставом другим изреке, утврђено је да је тужилац по основу уговора о продаји пословног простора овереног пред Општинским судом у Чачку Ов. бр. 898/95 дана 06.03.1995. године држалац пословног објекта који се састоји од три етажe, подрума, приземља и поткровља (изграђеног без дозволе) укупне површине од 210 м² и корисник к.п. ... КО ... у делу испод објекта број 1 и делу нужном за редовно одржавање објекта, те да тужилац право има уписати у поступку пред РГЗ СКН Чачак у лист непокретности ... КО ..., што су тужени дужни признати и трпети да тужилац своје право упише у јавне књиге. Ставом трећим изреке, није дозвољено преиначење

тужбе од 08.02.2017. године којом је тражено да тужени ББ из ... тужиоцу преда у државину објекат број 1, постојећи на к.п. број ... КО ... ул. ..., описан у ставу другом изреке, испражњеног од лица и ствари. Ставом четвртим обавезан је тужени ББ да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 816.000,00 динара са законском затезном каматом према Закону о затезној камати, почев од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 263/18 од 25.12.2018. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе тужених и првостепена пресуда је потврђена у ставу првом, другом и четвртном изреке. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужених за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени ББ је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. ЗПП („Сл. гласник РС“ бр. 72/11, 55/14 и 87/18), па је нашао да је ревизија делимично основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. сав 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Нема ни битне повреде из члана 374. став 1. у вези са чланом 8. ЗПП на коју се указује у ревизији, с обзиром да се члана 8. ЗПП у поступку пред другостепеним судом примењује само у ситуацији када се другостепена одлука доноси после расправе одржане пред тим судом, док битна повреда из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју се ревизијом указује није ревизијски разлог у смислу члана 407. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, уговором о купопродаји овереним пред Општинским судом у Чачку под Ов. бр. 898/95 од 06.03.1995. године, тужилац је у својству купца, од туженог као продавца, за цену од 210.000,00 динара за коју је констатовано у члану 1. да је у целости исплаћена, купио непокретност - зграду која се састоји од три просторије постојеће у ..., у улици ..., на к.п. ... КО ..., за који пословни простор је издата тапија туженом од стране СО Чачак, чије закључење је одобрено решењем Министарства финансија Републике Србије од 03.03.1995. године на захтев туженог. Тужени је решењем надлежног органа за утврђивање и наплату јавних прихода обавезан на плаћање пореза на пренос апсолутних права за грађевински објекат површине 70 м² (пословни простор) – недовршено 140 м² (подрум и поткровље). Приликом овере уговора о купопродаји Ов. бр. 898/95 коришћена је тапија, заведена код општинског суда, коју је СО Чачак издала по захтеву туженог под бројем 84 бр. 464-444/94 од 22.11.1994. године за предметни пословни простор, којом је констатовано да се зграда – пословни простор састоји од три просторије изграђене према скици која је приложена уз тапију и чини њен саставни део и истом је стављена је ван снаге тапија заведена код Општинског суда у Чачку РЗ. 865/85 од 26.09.1985. године, те истом дозвољено да се укњижи право коришћења на к.п. ... КО ... у корист туженог као власника на истој. На основу уговора о купопродаји Ов. бр. 898/95 од 06.03.1995. године извршена промена у земљишним књигама тако да је означена непокретност искључиво власништво тужиоца, а тапија заведена у књизи тапија под бр. 489/94 дана 22.01.1998. године, сада РЗ 23/98 и тужилац задуживан порезом на непокретност у улици

Тужилац и тужени дана 01.04.1996. године закључили уговор о грађењу ради извођења грађевинских радова на унутрашњем уређењу предметног пословног простора, а који радови су извршени од стране туженог као извођача радова 1997. године. Након тога, поводом предметне непокретности 14.10.1997. године закључен је предуговор између тужиоца у својству продавца и туженог у својству купца раскинут уговором од 20.12.1990. године, а потом и уговор о закупу на одређено време 01.01.2000. године са анексима између тужиоца као закуподавца и туженог као закупца који је раскинут уговором о споразумном раскиду од 23.05.2001. године. Потом је тужилац као закуподавац закључио и оверио уговор о закупу са трећим лицем као закупцем 23.05.2001. године на одређено време и извршио примопредају пословног простора.

У предмету Основног суда у Чачку Р1 8267/10 дана 05.07.2010. године закуљчено је спорно судско поравнање између туженог као предлагача и сада тужене противника предлагача, као сувласника на објектима на к.п. ... КО ..., којим је дефинисано који објекат припада туженом а који туженој, тако да је по наведеном поравнању утврђено према туженој да туженом припада објекат који се налази до улице на к.п. ... КО ..., а ради се о спорном објекту у овој правној ствари.

Пре закљученог пораванања, тужени је дана 28.04.2010. године СКН у Чачку поднео пријаву о промени права на непокретностима 28.04.2010. године у улици ... на к.п. ... КО ..., уз коју пријаву је приложио уговор о поклону од 21.08.1991. године и анекс уговора о поклону од 09.05.1995. године као доказ о стицању власништва на непокретностима са правом коришћења на кп ... КО ... у уделу од 8/10 идеалних, прикривајући чињеницу да није власник наведених непокретности (јер је исте продао тужиоцу уговором о купопродаји од 06.03.1995. године), па је надлежни орган СКН био у заблуди у погледу власништва и донео решење од 03.06.2010. године којим се дозвољава промена стања у ЛН ... КО ... за туженог, а које решење као и лист непокретности је тужени злоупотребио у ванпарничном поступку пред Основним судом у Чачку Р1 8267/10 који се по његовом предлогу водио за поравнање против противника предлагача ВВ сувласника на преосталом уделу од 2/10) у ком је донето решење да је искључиви власник предметног пословног, због чега је правноснажном пресудом од 21.10.2015. године као окривљени оглашен кривично одговорним за извршење кривичног дела навођење на оверавање неистинитог садржаја из члана 358. став 1. КЗ уз изрицање условне осуде.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, по оцени Врховно касационог суда, правилно су нижестепени судови усвојили тужбени захтев за утврђење ништавости закљученог судског поравнања у оспореном делу, позивом на примену члана 103. Закона о облигационим односима.

Наиме, члан 16 Закона о основама својинскоправних односа (ЗОСПО) прописује да сувласник има право да у свако време захтева деобу ствари која се може вршити вансудским путем на основу споразума сувласника или на основу одлуке суда. Уколико је споразум о деоби постигнут између сувласника у току поступка пред судом у ванапарничном поступку у том случају споразум има снагу судског поравнања. Споразум о деоби сувласничке ствари представља правни посао на основу којег се преноси право својине на тачно одређеном физичком делу сувласничке непокретности на сваког сувласника посебно и има за последицу развргнуће сувласничке заједнице. У

сваком случају, право на деобу настаје у тренутку стицања сувласничког својства и траје за све време трајања сусвојине, па је споразум о деоби сувласничке ствари пуноважан само ако је закључен између сувласника.

Имајући у виду наведено, по оцени Врховног касационог суда, судско поравнање Р1 8267/10 дана 05.07.2010. године у делу у ком је туженом додељен физички део спорне непокретности је ништаво, јер је закључено супротно члану 16. ЗОСПО. Наиме, закључењу судског поравнања од 05.07.2010. године између тужених, претходило је закључење правноваљаног уговора о купопродаји спорне непокретности од 06.03.1995. године, којим је тужени као преносилац свој удео на тој непокретности у физичко одређеном делу пренео на тужиоца, што је имало за последицу престанак права сувласништва туженог (односно права својине на физичком делу који му је поравнањем о деоби припао без основа а који је уговором о купопродаји пренет на тужиоца). Дакле, тужени у моменту закључења поравнања није имао својство сувласника непокретности која је предмет деобе, па се не може са успехом позивати ни на противправно исходовани упис сувласништва на тој непокретности у јавне евиденције, у смислу легитимисаног лица за закључење спорног поравнања, јер за туженог из неправда не може настати право, због чега су супротни наводи ревизије неосновани.

С тим у вези, тужилац основано захтева утврђење ништавости судског поравнања у оспореном делу, јер је као стичалац спорног физичког дела непокретности по основу уговора од 06.03.1995. године која је касније закљученим судским поравнањем додељена туженом на основу оверених исправа неистините садржине, а сагласно овлашћењима из члана 3. ЗОСПО, заинтересовано лице у смислу члана 109 Закона о облигационим односима, па су супротни наводи ревизије без утицаја на другачије одлучивање у овој правној ставри.

Из наведених разлога, применом члана 414 ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

У односу одлуку о захтеву за утврђење државине, Врховни суд налази да је у поступку пред другостепеним судом учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП у вези примене члана 194. ЗПП, што је било од утицаја на доношење законите и правилне одлуке о том захтеву, на шта се ревизијом основано указује.

Тужилац је поднео тужбу за утврђење државине. Дакле, ради се о тужби за утврђење (декларативна тужба), код које закон (члан 194. ЗПП), ограничава - условљава могућност подношења овакве тужбе и вођења поступка по њој, постојањем правног интереса за правноснажно утврђење. Тужба за утврђење може да се поднесе ако тужилац има правни интерес да суд утврди постојање, односно непостојање неког спорног права или правног односа, пре доспелости захтева за чинидбу из истог односа или истинитост односно неистинитост неке исправе, или ако тужилац има неки други правни интерес. То значи да такав интерес постоји када се правни положај тужиоца показује као неизван у односу према туженом, а отклањање ове неизвесности оправданом. У законом предвиђен случајевима допуштена је тужба и за утврђење чињеница. На постојање правног интереса за подношење тужбе за утврђење суд пази по службеној дужности.

Имајући у виду да сагласно члану 3. ЗОСПО стицалац права својине постаје власник и има право да своју ствар држи, да је користи и да њоме располаже, као и да је према стању у спису уговор о продаји пословног простора оверен пред Општинским судом у Чачку Ов. бр. 898/95 дана 06.03.1995. године у потпуности је извршен између туженог као преносиоца и тужиоца као стицаоца права својине, постојање правног интереса тужиоца за подношење тужбе за утврђење да је држалац односно фактички поседник предметне непокретности остало је спорно и недовољно испитано.

У поновном поступку првостепени суд ће оценити да ли постоји и у чему се састоји правни интерес захтева за утврђење у укинутом делу, правилном применом члана 194 ЗПП и донети нову одлуку, имајући у виду да правни интерес за подношење тужбе за утврђење увек постоји када је сврха спора да се донесе пресуда која ће тужиоцу обезбедити заштиту права која су му угрожена.

Из наведених разлога применом члана 415. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

Председник већа - судија
Весна Поповић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић